

Բաց Նամակ

**ՀՀԴ-ին՝ Մի՛ Փորձեր Իւրացնել Ժողովրդային Պոռթկումը
Հակա-ՀՀԴ Ճակատին՝ Մոռցի՛ր, որ Դաշնակները
Մաս Կը Կազմեն Ընդդիմութեան
«Սպիտակներուն»՝ Ձերբազատուի՛ր
«Նախկիններուն» Ֆոպիայէն
Հայ Ժողովուրդին՝ Համախմբուի՛ր**

Մեր նախորդ նամակով դիմած էինք ՀՀԴ-ի պատասխանատուներուն եւ ոչ միայն՝ Հայաստանի մէջ հանրահաւաքները կազմակերպել համահայկական շարժումի մը անուան տակ: Կոչ մըն էր, որպէս համահայկական միաւոր աշխատիլ փոխանակ զայն կուսակցականացնելու: Մենք հաւատացած ենք, որ նման շարժումներու կուսակցականացումը վանողական կրնայ ըլլալ ժողովրդային մեծ խաւերու համար, հետեւաբար՝ չի կրնար համաժողովրդային բնոյթ ստանալ, մանաւանդ երբ այս հանգամանքն ու այդ կուսակցութիւններէն ոմանց հանդէպ ժողովրդային կարգ մը հատուածներու ունեցած բարոյոյթը կ'օգտագործուի իշխանութենէն հրաժարիլ չուզող խումբին կողմէ: Մեր նամակով նաեւ թելադրած էինք, անյապաղ խմբուիլ ընդդիմութիւնը ղեկավարող առաջնորդի մը շուրջ:

Շուտով եւ ուրախութեամբ տեսանք, որ ընդդիմութիւնը վերջապէս ընտրեց իր համար համահայկական շարժումի անուն մը՝ «Հայրենիքի Փրկութեան Շարժում»: Ընդդիմութիւնը ընտրեց նաեւ իր առաջնորդը՝ յանձին Վազգէն Մանուկեանը: Սոյն շարժման միացան նաեւ անկուսակցական տարբեր խմբաւորումներ՝ մտաւորականներ եւ արուեստագետներ, որ ապակուսակցական մթնոլորտ մը ստեղծեց շարժումին մէջ, որ նաեւ ռազմագերիներու եւ անյայտ կորածներու օրակարգով համամարդկային բնոյթ ալ տուաւ իր գործունեութեանը: Արդար եւ ազնիւ օրակարգ արդարեւ:

Սակայն եկուր տես, որ 17-1 = 16 կուսակցութիւններու նախաձեռնութեան սկիզբի գործելաձեւէն ու ոճէն շատ բան չփոխուեցաւ, այն առումով, որ դաշնակցական խումբը չկրցաւ կամ չուզեց նախաձեռնութիւնը ամբողջութեամբ յանձնել նորաստեղծ շարժումին եւ յայտարարութիւններն ու հաւաքի կոչերը վստահիլ՝ շարժումին համար իրենց իսկ կողմէ ընտրուած առաջնորդին: Իշխան Սաղաթէեանն ու մեր պաշտօնակից՝ սիրելի Գեղամ Մանուկեանը շարունակեցին առաջնորդի իրենց ղեկերով, որ քաջ, կրքոտ ու ազգային ըլլալով հանդերձ չունին համընդհանուր ներկայացուցչական հանգամանք: Աւելին՝ այն տպաւորութիւնը կը ձգէ, որ դաշնակցութիւնը համահայկական պոռթկումը ի վերջոյ պիտի իւրացնէ ու ըստ պատեհութեան ներկայացնէ, որպէս իր յաջողութիւնը:

ՍԵՒԱԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Շաբ. Էջ 02

Լիբանանեան Լուրեր

Քաղաքական Գործիչներ Կը Չօրակցին Տիապին

Լիբանանի առաջնակարգ քաղաքական գործիչներ երեկ զօրակցեցան Վարչապետ Հասսան Տիապին, որ մեղադրուած էր Պէյրութի պայթումի վերաբերող թղթածրարով:

Նոյնիսկ հակադիր կողմեր անարդար նկատեցին մեղադրանքը եւ այս առումով նշանակեալ վարչապետ Սաատ Հարիրի այցել Տիապին զօրակցութիւն յայտնելու անոր:

Միւս կողմէ եւ հետեւելով Լիբանանի հարցով միջազգային դատարանի նոր միջոցառումին, որ Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի սպանութեամբ ամբաստանուած անձին՝ Սալիմ Այյաշին հանդէպ միջազգային հետախուզութեան ձեռնարկեց, Սաատ Հարիրի կոչ ըրաւ Լիբանանի դատական իշխանութիւններուն հետապնդել ամբաստանեալը լիբանանեան հողերուն վրայ:

Հայկական Լուրեր

Երեւանի Մէջ Բողոքի Գործողութիւնները Կը Շարունակուին

Երեւանի մէջ բողոքի գործողութիւնները կը շարունակուին:

Քաղաքացիներ փոքր խումբերով կը շարունակեն բողոքի իրենց գործողութիւնները ճանապարհ փակելով եւ պահանջելով Փաշինեանի հրաժարականը:

Կը նշուի նաեւ, որ ոստիկանական ուժեր բերման ենթարկած են բողոքի ելած քաղաքացիները:

Պատկածել Ժաիրի Օրագիր

Մինչեւ թերթիս մամուլին յանձնուելու պահը, պատկածել նոր ժաիրի յայտնագործման առաջին օրէն ի վեր, Աշխարհի վրայ՝ վարակուած են 71,318,481 (9,149.5/1 միլիոն), մահացած են 1,598,913 (205.1/1 միլիոն) բուժուած են 49,465,213 անձեր

Լիբանանի մէջ երեկ գրանցուած են

Հայաստանի մէջ երեկ գրանցուած են

Աշխարհի մէջ երեկ գրանցուած են

Վարակուածներ

1,518

1,077

601,288

Մահեր

12

29

10,845

Վարակուածներու Ընդհանուր Թիւ

143,705

146,317

Բաց Նամակ

ՅՅԴ-ին՝ Մի Փորձեր Իւրացնել Ժողովրդային Պոռթկումը...

Սկիզբը էջ 01

Այս բանին վրայ կու գայ անելնալու նաեւ ֆէյսպուքադաշնակցական դասակարգին գրառումները, որոնք առիթ չեն փախցնել, որպէս իրենցը ներկայացնելու ժողովրդային շարժումը: Արդար ըլլալու համար, պէտք է նշել, որ գետնի վրայ առկայ կուսակցութիւններէն ամենագաղափարականը ՅՅԴ-ն է իր նուիրեալ ու պայքարող երիտասարդներով, մինչ միւսները ընդհանրապէս՝ անելի հիմնուած են անձերու վրայ, որոնց գոյութենէն կախեալ է տուեալ կուսակցութեան աշխուժութիւնը: Այս փաստը սակայն պէտք չէ կուրացնել դաշնակ ղեկավարութիւնը շարժումին բուն նպատակը շեղելով իր հունէն, որ ի վերջոյ անոր ծախողութեանը կրնայ հանգիլ: Չէ՞, որ հրաժարիլ չուզող կողմը կոյր եւ խուլ չէ: Բաւականին նենգ ալ է այս իրականութիւնը լաւագոյնս օգտագործելու՝ նսեմացնելու համար համաժողովրդային արդար շարժումը:

Միւս կողմէն, Հայ քաղաքական անանդական մտածողութեան եւ գործելաձեւին մէջ կայ վատառողջ սեւերուն գաղափար մը (obsession), որ պէտք է շրջանցել: Պարզաբանեմ, Հայ անանդական կուսակցութիւնները երկար ժամանակ գործած եւ իրենց գոյութիւնը իմաստաւորած են, միւսին հետ հակադրութեամբ: Հասնելով միւսին հոն, որ մէկուն գոյութիւնը նախասահմանուած է միւսին գոյութիւն ունենալուն հետ...: Նոյնն է այսօր: Կան կուսակցութիւններ կամ կողմեր, որոնք մանաւանդ պաղ պատերազմի օրերուն սփիւռքի մէջ յառաջացուցած են, յաճախ արդարացի՝ հակադաշնակցական ճակատ մը, որ տուեալ կողմերուն քաղաքահոգեբանութեան մէջ առկայ է տակաւին: Այս է պատճառը, որ այդ կողմերուն՝ դաշնակցութեան դէմ ունեցած պատմական թէ ներկայ անվստահութիւնը կրնայ ըլլալ պատճառ է, որ անոնք ամբողջութեամբ չանցնին ընդդիմութեան կողմը, հակառակ, որ կրնան ներքնապէս անոր սկզբունքներուն համամիտ ըլլալ: Այս բանը պարզ է՝ ոմանց յստակ իսկ ուրիշներուն ոչ բացայայտօրէն յայտարարուած տրամաբանութեան մէջ, թէ ներկայ կառավարութիւնն ու անոր ղեկավարը կարելիութիւնը չունի եւ պէտք չէ իր պաշտօնավարութիւնը յամառութեամբ շարունակել մինչեւ իր օրինական ժամանակին անաւտը: Այստեղ դաշնակցութիւնը ուշադիր պէտք է ըլլայ եւ գործնապէս մասնակից այս բարդոյթին չէզոքացման՝ ի սեր ընդհանուր շահին:

Ինչ կը վերաբերի միտումնաւոր կերպով «սեւերու եւ սպիտակներու» բաժնուած հայրենի հասարակութեան «սպիտակներ» հատուածին, ժամանակն է, որ անոնք հասկնան, թէ ներկայ իշխանութեան մեկնումը անպայմանօրէն «նախկինները» չի վերադարձնել իշխանութեան: Չէ՞, որ ի վերջոյ պիտի կայանան ընտրութիւններ, որուն միջոցաւ ժողովուրդը պիտի ընտրէ իր ուզածը... ուրեմն ինչո՞ւ գերին մնալ «նախկիններու» ֆոպիային եւ շարունակել այս անառողջ ընթացքը, որ միտումնաւոր, թէ ինքնաբերաբար կրնայ հանգեցնել անբաղձալի իրավիճակի՝ հասնելով մինչեւ միջ-քաղաքացիական բախումներու:

Կը մնայ կոչ ուղղել Հայ ժողովուրդին ընդհանրապէս՝ ի Հայաստան եւ ի սփիւռս աշխարհի՝ համախմբուելու ազգային արժէքներու եւ հաստատութիւններու եւ հողին շուրջ՝ հեռու անհատի կամ հատուածի պաշտամունքէ, քանի որ, մինչ մենք զբաղած ենք իրարմով, թշնամին անդադար կը թաւէ ճակատագրական հարուածով մը վերջ տալու մեր ժողովուրդի պատմութեան:

Գերագոյն զգաստութեան պահն է, որ կը պահանջէ գերագոյն եւ անձնուէր միջոցառումներ յանուն մեր ազգին ու հայրենիքին:

ՍԵՒԱԿ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Հայկական Լուրեր

ՄԵԿ Օրուայ ՄԵջ Արցախի Վերադարձած Է 570 Քաղաքացի

Նախօրէին 570 Արցախի քաղաքացի երեւանէն Ստեփանակերտ վերադարձած է, կը յայտնէ Ռուսաստանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը:

Ռուս խաղաղապահները ուղեկցած են փախստականները տեղափոխող հանրակառքերուն: Ընդհանուր

առմամբ, Լեռնային Ղարաբաղ վերադարձած է անելի քան 37 հազար Արցախցի:

Կը նշուի նաեւ, որ Արցախցիներու տունդարձի ճանապարհի անվտանգութեան ապահովումը կատարած են Ռուսաստանի Դաշնութեան խաղաղապահ զօրքերը:

Պատմութեան Մէջ Այսօր

Գրիգոր Դաւիթեան

Գրիգոր Դաւիթեան (12 Դեկտեմբեր 1886, Սեբաստիա - 1924 (Ապրիլ)), բժիշկ:

Դաւիթեան զաւակն էր դատական պաշտօնէյ Ստեփան Դաւիթեանի, մօր կողմանէ ժառանգած էր Ակնա ամիրայական ընտանիքներէն՝ Միսաքեաններու արիւնը: Նախնական կրթութիւնը Սեբաստիա ընելէ վերջ, ուսումը կը շարունակէ Պոլիս, Ռուսերէ գոլէճի մէջ, ուր կը ծանօթանայ իրեն տարեկից Միհրան Գարակէօզեանի հետ, ծանօթութիւն մը՝ որ ապագային պիտի սերտանար անելի սեղմ կապերով:

Երեք տարի գոլէճ մնալէ վերջ (1885-1888) առանց անարտելու կ'անցնի Փարիզ ու կը հետեւի բժշկական համալսարանի դասընթացքին, զոր կ'աւարտէ 1894-ին:

Իր արձակուրդներու ընթացքին քանիցս ճամբորդութիւններ կ'ընէ Անգլիա, Սկովտիա: Իր երիտասարդ տարիներու կրած ազդեցութիւններով կը բացատրուի այն պարագան որ ինք միշտ հիացող մը եղած է անկլօսաքոս կրթութեան վրայ:

1895-ին կը վերադառնայ Պոլիս: Բերայի հայ շրջանակի մէջ առաջին մէկ օրէն ուշադրութիւն կը գրաւէ իր հանրանուէր պատրաստակամութիւնը. յաջողաբար կ'անդամակցի Բերայի Աղքատախնամին իբրեւեւ բժիշկ-ատենապետ, Բերայի Ազգային վարժարաններու հոգաբարձութեան եւ թաղական խորհուրդին:

1908-ին Օսմանական Սահմանադրութիւնը խանդավառած էր թրքահայ կեանքը, հանրային գործերը նոր թափ առած էին: Տքթ. Դաւիթեան, որ խղճամիտ եւ խելացի գործունէութեամբ ու իր անշահախնդիր ուղիղ նկարագրով համակրանքի մթնոլորտ մը ստեղծած

էր իր շուրջը, 1 Մարտ 1908-ին կը հրակիրուի Ազգային Հիւանդանոցի բժշկապետութեան պաշտօնին ու միանգամայն Ազգ. Կեդրոնական վարժարանին խնամակալ ժողովի անդամակցութեան:

Անիկա Ազգային Հիւանդանոցի բժշկապետութիւնը կը վարէ 13 տարի, մինչեւ 1921: Այդ երկրորդ շրջանին, թէեւ ծանրաբեռնուած յաճախ շատ անելի պատասխանատու պարտականութիւններով, ան իր պաշտօնը կը վարէ բժշկական կոչումի լայն ու մարդկային հասկացողութեամբ մը: Այս երկար շրջանին ան Ազգին տունը կը ջանայ օժտել կարելիին չափով, բժշկական տիպար սպասարկութեամբ. հիւանդանոցը փորձարկութեան դաշտ մը կ'ըլլայ հայ բժշկական ուսանողներու, որոնք կը հետեւէին տեւական ապէս Տքթ. Դաւթեանի դարմանումներուն: Այդ ուսանողներէն մէկ քանին իրմէ վերջ. մինչեւ այսօր Նոյնքան ձեռնհասութեամբ կը վարեն Ազգ. հիւանդանոցի բժշկական հոգատարութիւնը:

1911-1912 թուականներուն, Պոլսոյ Հայ բժշկական Միութեան կազմութիւնն ալ կը պատկանի որքան Տքթ. Թորգոմեանի եւ Տքթ. Մատթէոսի Նոյնքան ալ Տքթ. Դաւթեանի նախաձեռնութեան:

Ազգ. Կեդրոնական վարժարանի խնամակալութեան մէջ ան վարած է, 1908-էն մինչեւ 1914, ատենապետի պաշտօնը. Վեցամեայ այդ շրջանին վարժարանը խմորումներու ենթարկուած էր, խնամակալութեան մէջ կային հակոտնեայ տարեր. Տքթ. Դաւթեան յաջողեցաւ սակայն անկողմնակալ հաւասարակշռութիւն մը ստեղծել անոնց միջեւ ու վարժարանը բարձրացնել նոր պահանջներու համապատասխան մակարդակի:

1913-ին Պոլսոյ մէջ պահանջը զգացուցաւ գործօն եւ բանիմաց նոր քաղաքական ժողովի մը: Տքթ. Դաւթեան նկատուցաւ յարմարագոյն անձերէն մէկը: Ինքը ստանձնեց վարչութեան ամենապետութիւնը:

1915-ի աքսորէն հրաշքով գերծ մնաց: 1918 Հոկտեմբերեան զինադադարին Տքթ. Դաւթեան համախորհուրդ Օմանեան արքեպիսկոպոսի –որ ատենապետն էր լուծեալ կրօնական ժողովին, եւ Հայկ Սանասարեանի, որ ատենապետն էր լուծեալ Ազգ. ժողովին – Տքթ. Դաւթեան թելադրեց պարտ. փոխանորդ Գաբրիէլ Ե. Ճերմակավահանի որ թաքրիթով պահանջէ կառավարութենէն Ազգ. Սահմանադրութեան վերահաստատումը:

Շաբ. էջ 07

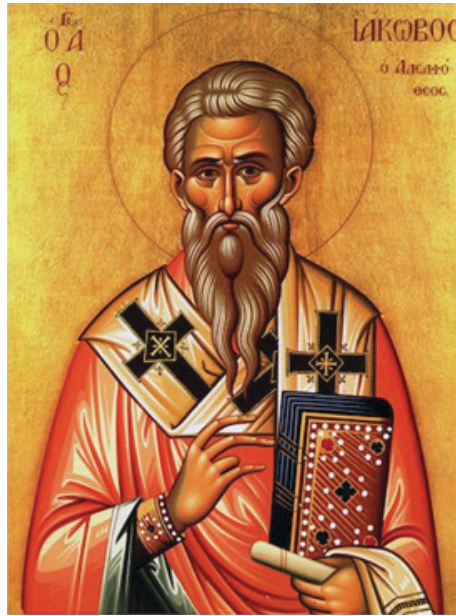
Սուրբ Յակոբ Մծբնացի Հայրապետ

ՇՆՈՐՀՔ ՎՐԴ. ԱՇԸԳԵԱՆ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւն

«Յաղթող եւ սուրբ հայրապետ, մեծ Սովսէսի նման, ընդդիմամարտ հանդիսութեամբ պարծանքի խաչը կրող, երկինքի մէջ, Հօր մօտ քեզ բարեխօս ունինք»:
(Շարակնոց)

Սուրբերու կեանքը ճշմարիտ Աստուածանաչողութեան եւ անով իմաստաւորուած կեանք ապրելու հրաւեր է համայն մարդկութեան: Անոնք իրենց ամուր հաւատքով օրինակ դարձած են սիրոյ, նուիրութեան ու գոհողութեան: Այդպիսին էր Ընդհանրական եկեղեցւոյ սիրուած սուրբերէն՝ Սուրբ Յակոբ Մծբնացի հայրապետ: Ան չորրորդ դարու ժողովրդականացած սուրբերէն մէկն է իր սրբակենցաղ կեանքով ու հրաշագործ ընթացքով: Սուրբ Յակոբ Մծբնացի հայրապետ ծնած, գործած ու վախճանած է Մծբին քաղաքին մէջ, որ այսօր ծանօթ է Նուսէյպին անունով, Թուրքիոյ հարաւ արեւելեան սահմանին վրայ: Անոր ծննդեան թուականը կը մնայ անյայտ. որոշ է սակայն, որ վախճանած է 338 թուականին՝ խաղաղ մահով: Անոր ազգութեան գծով ենթադրութիւններ եղած են, թէ ունեցած է ասորական ծագում: Վարքագրական աղբիւրներու համաձայն, Սուրբ Յակոբ մեր առաջին հայրապետին՝ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչի հօրաքրոջ որդին է: Խոսրովադաւ Անակ Պարթեւի ազգատոհմի բնաջնջումէն ետք, մանուկ Գրիգորի հետ Յակոբն ալ կը տարուի Կեսարիա եւ կը ստանայ քրիստոնէական դաստիարակութիւն: Կարճ ժամանակ ետք, Յակոբ իր քրոջը հետ կը տեղափոխուի Պարսկաստան՝ պարսկական արքունիք: Սակայն հնազանդելով Տիրոջ խօսքին, Յակոբ կը հրաժարի արքունական ճոխ կեանքէն եւ կը նուիրուի ճգնողական ու աղօթական կեանքին:

Երբ իր ժամանակի Մծբինի եպիսկոպոսը վախճանեցաւ, ժողովուրդի երկու հակահոսանքներու կողմէ ներկայացուեցան երկու թեկնածուներ: Սակայն, Սուրբ Յակոբին ժողովրդականութիւնը այնքան կը տարածուի շնորհիւ իր հրաշագործութիւններուն ու հոգեւորութեան, Սուրբ Մարուգէ ճգնաւորին թելադրանքով Սուրբ Յակոբը անապատէն բերել կու տան եւ զինք եպիսկոպոս կը ձեռնադրեն 320 թուականին՝ Ամիդայի մէջ: Այսպիսով, ան Մծբինի աթոռին եպիսկոպոս կը նշանակուի եւ անկէ կու գայ Մծբնացի կամ Մծբնայ հայրապետ կոչումը:

Սուրբ Յակոբ օժտուած ըլլալով վարչական կարողութիւններով, ժողովուրդին մեծ ծառայութիւններ կը մատուցէ նաեւ քաղաքական գետնի վրայ: Կը պատմուի թէ պարսիկ Շապուհ Բ. արքան աշխարհաճաւալ իր արշաւանքներ

րով երբ կը հասնի Մծբին, 70 օր կը պաշարէ քաղաքը, սակայն չի յաջողիր գրաւել զայն շնորհիւ Սուրբ Յակոբի կողմէ քաղաքի ներսէն ձեռք առած իմաստուն միջոցառումներուն: Հաւանաբար պատմական այս իրողութիւնը Նիւթ ունենալով, յետագային Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի գեղեցիկ շարական մը կը ձօնէ Սուրբ Յակոբին՝ «Յաղթող եւ Սուրբ Հայրապետ» սկզբնատաղով: Սուրբ Յակոբ կրօնագետ ու դիւանագետ ըլլալով, ներկայ եղաւ 325 թուականին գումարուող Նիկիոյ տիեզերական ժողովին, ուր ըստ աւանդութեան մեծ յարգանք վայելեց Կոստանդինոս կայսրին ու ժողովականներուն կողմէ: Արդարեւ, Սուրբ Յակոբ Բրիստոնէական եկեղեցւոյ ուղղափառութեան փայտեաններէն մէկը դարձաւ՝ ընդդէմ Արիոսի ու Արիոսականութեան, որոնք դատապարտուեցան Նիկիոյ ժողովին կողմէ:

Սուրբ Յակոբ հայրապետ ցոյց տալու համար Աստուածաշնչական պատմութիւններու ճշգրտութիւնը, փորձած է բարձրանալ Արարատի գագաթը եւ բացայայտել Նոյեան Տապալը: Սակայն, սարսափելի վերելքին ամբողջական Նուաճումը անկարելի ըլլալով, բաւարարուած է Տապալնէ կտոր մը ապահովելով վերադառնալ: Ըստ աւանդութեան, յիշեալ առիթով Աստուածառաք հրեշտակ մը գնահատելով ցուցաբերուած զօրաւոր հաւատքը եւ յամառութիւնը սրբազան Նպատակին մէջ, հայրապետին կը յանձնէ վերել յիշեալ մասունքը, որ մինչեւ այսօր իբրեւ սրբութիւն կը պահուի Սուրբ Էջմիածնի գանձատան մէջ:

Սուրբ Յակոբի հետ անխզելի կերպով լծորդուած են Մարուգէ ճգնաւորին ու Մելիտոս եպիսկոպոսին անունները: Մարուգէ՝ Սուրբ Յակոբին առաջնորդն ու ուսուցիչը եղած է միանձնական կեանքին մէջ, իսկ Մելիտոս՝ Պարսից եպիսկոպոսը, մտերիմ բարեկամը եղած է Սուրբին:

Նիւթականացած այս դարուն, յաճախ դժուար կը թուի հաշտեցնել մարդը սրբութեան գաղափարին հետ: Անհնար կը նկատուի Նիւթական ակնկալութիւններ հետապնդող մարդը ներդաշնակել ամբողջական Նուիրումի եւ ծառայութեան հետ: Սակայն եւ այնպէս Սուրբ Յակոբ Մծբնացի մեծ հայրապետը, Բրիստոսի սերը ունենալով իբրեւ աղբիւր, յաջողած է սրբութեան կեանքը ապրիլ իր առօրեայ կեանքին մէջ: Աղօթքով բիւրեղացուցած էր ան իր հոգին՝ հաղորդ դառնալով ճշմարիտին ու գերագոյն կեանքին՝ Աստուծոյ հետ: Իր կեանքը վկայութիւն դարձուցած էր Բրիստոսի Աւետարանի Լոյսին: Ան դարձաւ առաջին այն քարոզիչներէն, որոնք Սուրբ Թադէոս ու Սուրբ Բարթողիմէոս առաքելներէն ետք եկան Հայաստան աշխարհ եւ քրիստոնէութիւնը տարածեցին հայ սրտերուն ու հոգիներուն մէջ:

Բարեպաշտ ու աւանդասէր հայ ժողովուրդը դարերով սիրած ու յարգած է Մծբինի հայրապետը: Անոր անունով հայը կառուցած է եկեղեցիներ ու վանքեր: Հայ ժողովուրդը զայն իր կեանքին եւ աւանդութեան մէջ խառնելով՝ ուզած է բան մը փոխանցել յետագայ սերունդներուն:

Մարգարեաշունչ քարոզութեամբ խաւար հոգիներ Բրիստոսի Լոյսին հրաւիրեց: Ժողովուրդը մեղքի կապանքներէն ազատելով ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայութեան հրաւիրեց: Տակաւին, ան կը ներկայանայ որպէս հրաշագործ բժիշկ ամէն տեսակի ախտի ու հիւանդութեան:

Սուրբ Յակոբի տօնին առիթով, եկե՛ք միասնաբար, աղօթքով, երկիւղա-ծութեամբ, բաց սրտով ու անկեղծ հաւատքով մօտենանք անոր յիշատակին եւ մեր կեանքով ու գործով հետեւինք անոր օրինակին: Ի վերջոյ, Սուրբին բարեխօսութիւնը՝ խնդրենք՝ անոր յիշատակին Նուիրուած շարականի բառերով.- «Կ'աղաչենք քեզի ով գթած բարի հովիւ, աղաչանքով հայցէ Տիրոջմէ մեր Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ անշարժութիւն, քրիստոնէայ լոյս հաւատքին յաւերժ ամրապնդում եւ մեր աշխարհին խաղաղութիւն. Ամէն»:

Յիշատակն արդարոյն օրինութեամբ եղիցի:

Հայկական Լուրեր

Հայաստանի Տասնեակ Մտաւորականներ Կը Պահանջեն Փաշինեանի Հրաժարականը

Հայաստանի գիտութեան, կրթութեան եւ մշակոյթի գործիչները համատեղ յայտարարութիւն տարածած են, որով կը պահանջեն Նիկոլ Փաշինեանի հրաժարականը: Յայտարարութիւնը՝ ստորեւ.

«Հայաստանի Հանրապետութեան մտաւորականների առաջին հաւաքի մասնակիցները, արտայայտելով երկրում ստեղծուած իրավիճակի վերաբերեալ իրենց մտահոգութիւնը, յայտարարում են.

1. Երկրի ծանրագոյն իրավիճակի ողջ պատասխանատուութիւնը կրում է գործող վարչակարգը՝ Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորութեամբ, ով այլեւս անկարող է հայրենիքի պաշտպանութեան եւ ՀՀ Սահմանադրութեան երաշխաւորը լինել՝ երկիրն ու ժողովրդին տանելով ցաւազին ու ծանր պարտութեան: Ուստի պահանջում ենք վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հրաժարականը, որը կը նպաստի հայոց պետականութեանը սպառնացող վտանգաւոր զարգացումների կասեցմանը:

2. Մեր աջակցութիւնն ենք յայտնում հանրութեան բոլոր այն շերտերին, որոնք իրենց ջանքերն են ուղղում գերիների փոխանակման, անյայտ կորած զինուորական եւ քաղաքացիական անձանց, գոհուած զինծառայողների մարմինների յայտնաբերման ու վերադարձման, վիրաւորների ապաքինման, պետութեան առաջ ծառացած այլ հիմնախնդիրների լուծման գործին:

3. Անընդունելի ենք համարում ժողովրդի թիկունքում եւ առանց Ազգային ժողովի համաձայնութիւնը ստանալու Նիկոլ Փաշինեանի՝ Նոյեմբերի 9-ին ստորագրած խայտառակ քափիթուլացիայի (անձնատուութիւն) յայտարարութիւնն ու Նրա պայմանները՝ Հայաստանի ապագայ կառավարութիւնից պահանջելով հետեւողական ու արդիւնաւետ ջանքեր գործադրել ստեղծուած իրավիճակից բարենպաստ ելքեր գտնելու համար:

4. Վճռականօրէն մերժում ենք գիտութեան, կրթութեան եւ մշակութային արժեքների դէմ իրականացուող ոտնձգութիւնները՝ ապագայ կառավարութիւնից պահանջելով նշուած ոլորտները համակարգող նախարարութիւնների վերականգնումը՝ իբրեւ դրանց զարգացման եւ առաջընթացի երաշխաւորի:

ՌԱԿ-ի Լուրեր

Համատեղ Չրոյց-Հանդիպում

Ռ՝Վ Դաւանեց, Ռ՝Վ Թերութիւններ Ունեցաւ. Բոլորը Պէտք Է Պատասխանատուութեան Ենթարկուեն՝ Սպայից Մինչեւ Գեներալ, Վարչապետ. Անելիքները Արցախեան Պատերազմից Յետոյ

Դեկտեմբերի 4-ին Պէյրութի Թեքեան կեդրոնում տեղի ունեցաւ ՌԱԿ Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան Տեղեկատուական Գրասենեակի կազմակերպած համատեղ չրոյց-հանդիպումը Արցախի պատերազմի եւ ներկայ ռազմաքաղաքական իրավիճակի թեմայով:

ՌԱԿ Լիբանանի Շրջանային Վարչութեան ատենապետ՝ ընկ. Սեւակ Յակոբեան բարի գալուստ մաղթելով ներկաներուն, ներկայացրեց օրուայ բանախօսը՝ Չօր. Նարեկ Աբրահամեանը, որուն անցած զինուորական եւ ազգային կեանքը ծանօթ է բոլորին: Չօր. Աբրահամեանը բոլորիս համար ազգասիրութեան, հայրենիքի նուիրումին եւ ռազմարուեստի դպրոց է, աւելցուց ընկ. Յակոբեան:

Բանախօսը քննարկման ժամանակ ներկայացրեց անձնական վկայութիւններ, ցուցադրեց քարտէսներ, ներկաներին մանրամասն ցուցադրեց, թէ այս նոր քարտէսով որտեղ են տեղակայուած ագրայեմական զօրքերը, որտեղ ռուսական խաղաղապահները եւ որտեղ հայկական ուժերը, ցոյց տուեց հակառակորդի կողմից Արցախի գրաւած տարածքները:

Բանախօսը ներկայացրեց արցախեան երկրորդ պատերազմի հետ կապուած մանրամասներ, տարբեր տարածքներում հայկա-

կան ուժերի յաջողութիւններն ու անյաջողութիւնները: Մասնաւորապէս՝ նրա խօսքով, թշնամու կողմից ինչպէս 2016 թուականի ապրիլեան պատերազմի ժամանակ, այնպէս էլ այս պատերազմի ժամանակ գրաւել է Մարտակերտի շրջանի Թալիշը գիւղը, իսկ Մատաղիսը դարձել չեզոք գօտի: Արցախի հարաւային շրջանում պատերազմի առաջին տասը օրուայ ընթացքում հայկական զինուած ուժերը որեւէ զգալի յաջողութիւններ չեն գրանցել:

Բանախօսի խօսքով՝ հակառակորդի յարձակումները առաջին իսկ օրուանից հիմնականում կեդրոնացուած են եղել հարաւային շրջանում՝ Ճեպրայի, Հատրուլ, Չանգելան, Կուբաթլու: «Սօտ 150 քիլոմէթր ճակատի մասին է խօսքը, որը մեր ուժերը պատերազմի առաջին օրերին կարողացան լաւ պահել: Հոկտեմբեր 15-ից յետոյ ագրայեմական ուժերը սկսեցին յաջողութիւններ ունենալ հարաւային ուղղութիւնում: Արաքսի հովտում նրանք կարողացան հոկտեմբերի 18-19-ին գրաւել մեծ նշանակութիւն ունեցող Խուտաֆերիի ջրամբարը: Իրենց համար ճանապարհ բացուեց դէպի Կուբաթլու՝ Հայաստանի արեւելք: Այդ օրերին հիւսիսային շրջաններում փոփոխութիւններ չկային: Ինչպէս գիտեք, Արցախի բոլոր քաղաքների վրայ գրեթէ ամեն օր յարձակումներ էին կատարուում:

Իրենք կարողացան 10 օրուայ մէջ մինչեւ Չանգելան հասնել ու Կուբաթլուից յարձակումներ կատարել դէպի Լաչին: Լաչինի կամուրջները խփուած էին, նրանք շատ հեռու չէին Լաչինից», - հպանցիկ օրերին քրոնիկան ներկայացրեց Չօր. Նարեկ Աբրահամեանը: Ի դէպ՝ նշենք, որ Խուտաֆերիի ջրամբարը կառուցուել է Արաքս գետի վրայ, Իրանի ֆինանսական միջոցներով: Ջրամբարը հիմնականում օգտագործում է Իրանի Իսլամական Հանրապետութիւնը: Արաքս գետի վրայ կառուցուած այս ջրամբարը շահագործում է 2010 թուականից: Ջրամբարի կառուցումն ունի 2 նպատակով՝ ստանալ ելեկտրական ուժ եւ ոռոգել Իրանի հիւսիսային շրջանի շուրջ 75,000 հա հողատարածք:

Աբրահամեանը նաեւ ներկայացրեց, որ պատերազմի ընթացքում երեք անգամ հրադադար է հաստատուել՝ մէկը ԱՄՆ-ի միջնորդութեամբ, միւս երկուսը՝ ՌԴ-ի, որոնք սակայն չեն պահպանուել:

Բանախօսի խօսքով՝ ագրայեմական ուժերը թուրքական բանակի օգնութեամբ շարունակելով յարձակումները արդէն հոկտեմբերի 29-ին յայտնուեցին Շուշիի մօտակայքում՝ գտնուելով մի քանի քիլոմէթր հեռաւորութեան վրայ: «Հատրուլը գրաւելուց յետոյ իրենք չկարողանալով Մարտուկիով հասնել դէպի Ստեփանակերտ Կարմիր Շուկայի հատուածից նահանջելով, ետ եկան նորից Հատրուլ, որտեղից Աւետարանոց եւ Քարինտակ գիւղերով հասան Շուշի: Այսինքն այս շրջանով իրենք կարողացան 4-5 օրուայ ընթացքում հասնել Շուշի: Նոյեմբերի 4-5 -ին կռիւներ էին ընթանում Շուշիում: Քարինտակ եւ Շոշ համայնքներում եւս կռիւներ էին: Արդէն նոյեմբերի 8-ին իրենք յայտարարեցին, որ գրաւել են Շուշիի բերդը: Ամսի 9-ին համաձայնութիւն ձեռք բերուեց զինադադարի, ամսի 10-ին ստորագրուեց այդ փաստաթուղթը Փաշինեանի, Ալիեւի ու Փութինի միջեւ: Փաստացի իրենք մեր տարածքներից եւս գրաւել են՝ հանգրուանին, Շուշի, Լաչին», - նշեց նա:

Բանախօսի կարծիքով երկու պատճառով մենք հասանք այս հանգրուանին, կորցրեցինք պատմական Արցախի մեծ մասը: Առաջինը, որ մենք երեսուն տարի չկարողացանք

որեւէ համաձայնութիւն ունենալ Հայաստանի ու Ագրայեմանի միջեւ: «Այսինքն՝ իրենք ուզում էին հինգ շրջանները գումարած երկուսը՝ Քարվաճառ եւ Լաչին: Մենք մշտապէս բանակցութիւններում այս եօթ տարածքները տալու քննարկումները յետաձգել ենք, բոլոր նախագահների օրօք», - ասաց նա, ապա նշեց՝ մեք աշխարհաքաղաքական կարեւոր խնդիրներում չկարողացանք ճիշտ կողմնորոշուել, հասկանալ՝ ինչ ենք անում, որ երկրի հետ ենք համագործակցում եւ այլն: Նրա խօսքով՝ բոլոր գերտերութիւններն ունեն աշխարհագրական իրենց շահերը, թէ՛ ամերիկացիները, թէ՛ ռուսները եւ մենք պէտք է կարողանայինք այդ իրավիճակում մեր շահը հասկանալ: Ն. Աբրահամեանը փաստեց՝ այսօր մենք գտնուում ենք նոր հանգրուանի ու մարտահրաւերների առաջ: «Մենք չենք կարողացել ճիշտ գնահատել ռազմավարական ու աշխարհաքաղաքական կարեւորութիւն ունեցող խնդիրները, որն էլ հասցրեց պատերազմի: Մենք երեսուն տարի Հայաստանում, Արցախում ու Սփիւռքում չպէտք է այս ձեւով պատրաստեցուինք պատերազմի: Փոխարէնը ագրայեմացիները իմանալով, որ բանակցութիւններով չեն կարող հասնել արդիւնքի, Երտողանի քաջալերանքով անցան բանակը զինելուն ու պատերազմին պատրաստուելուն: Իրենք գնեցին ամենաարդիական զէնքերը, որոնք ճակատագրական ելք ունեցան արցախեան այս պատերազմում», - տեսակէտ յայտնեց բանախօսը:

Նա նկատեց՝ այս տարիների ընթացքում բացի ռազմականը, մենք նաեւ թերացել ենք դիւանագիտական ճակատում: «Եթէ մենք, առանց ռուսին նեղացնելու, այլ դաշնակիցներ ունենայինք, այս օրերին նրանք մեզ գոնէ որոշ չափով կ'աջակցէին», - ընդգծեց նա: Աբրահամեանի կարծիքով՝ այս իրավիճակի վրայ ազդեցութիւն է ունեցել նաեւ երկրում առկայ կաշառակերութիւնը, որի մասին վերջին երկու տարում անընդհատ խօսւում էր, բայց չէր վերանում:

Լիբանանահայ Կեանք

ՀԲԸՄ-ը Համաժողով մը կը Կազմակերպէ Միջին Արեւելքի Մէջ Ցեղասպանութեան Մասին՝ Gender Lens-ի Միջոցով

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը (ՀԲԸՄ Լիբանան) համագործակցութեամբ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի Իսամ Ֆարես Հանրային Զաղաքականութեան եւ Միջազգային Հարցերու Հաստատութեան հետ, առցանց գիտաժողով մը կազմակերպեց «Ցեղասպանութիւնը Միջին Արեւելքի մէջ սեռային ուսման կի ընդմէջէն» պիտակին տակ:

Լայնօրէն դիտուած այս գիտաժողովը տեղի ունեցաւ Զորեքշաբթի, 9 Դեկտեմբեր 2020-ին, «Ցեղասպանութեան գոհերու յիշատակին ու արժանապատուութեան եւ յանձնագործութեան կանխարգելման միջազգային օր»-ու ան առիթով:

ՀԲԸՄ Լիբանանը եւ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի Իսամ Ֆարես Հանրային Զաղաքականութեան եւ Միջազգային Հարցերու Հաստատութիւնը երկարամեայ գործընկերներ են, որոնք ամէն տարի կը համագործակցին այս առիթով, հիւրընկալելով ականաւոր բանախօսներ «Ցեղասպանութեան Կանխարգելման եւ Խաղաղութեան Կայունացման» հետ առնչուող համապատասխան հարցերը քննարկելու նպատակով:

Չանագան քննարկումներէ բաղկացած այս տարուան ձեռնարկը կայացաւ առցանց:

Բացման խօսքով հանդես եկաւ ՀԲԸՄ-ի Լիբանանի Նախագահ Մեր Պերճ Սեդրակեան ու Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի Իսամ Ֆարես Հանրային Զաղաքականութեան եւ Միջազգային Հարցերու Հաստատութեան տնօրէն Դոկտ. Ժոզէֆ Պահուլ:

Դոկտ. Ժոզէֆ Պահուլ

Մեր Սեդրակեան լուսարձակեց մեր ներկայ օրերուն հասարակութեան մէջ կանանց դերին ու ցեղասպանութեան դէմ պայքարին կարեւորութիւնը:

Մեր Սեդրակեան հաստատեց՝ «Կիներ կեանքին հենարաններն են, իսկ երեխաները՝ ապագան»:

Ան հպարտ էր նաեւ յիշեցնելու աշխարհին թէ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան որդեգրած թիւ

Մեր Պերճ Սեդրակեան

69/323 բանաձեւը առաջարկուած էր Հայազգի քաղաքացի, Հայաստանի Հանրապետութեան Նախկին Արտաքին գործոց Նախարար՝ Զօհրապ Մաքսականեանի կողմէ:

«Անգամ մը եւս աշխարհը մնաց լուր, Միջազգային Հանրութեան միջամտութիւնը՝ բացակայ Արցախի պատերազմին ընթացքին Ատրպէյճանի վատ վերաբերմունքին՝ թէ Հայ քաղաքացիներուն եւ թէ պատերազմի գերիներուն հաղէպ»:

Դոկտ. Պահուլ, իր կարգին, բարի գալուստ մաղթեց բանախօսներուն, եւ առիթը օգտագործեց յայտնելու թէ Իսամ Ֆարես Հանրային Զաղաքականութեան եւ Միջազգային Հարցերու Հաստատութիւնը մեկնարկած է Նոր հետախուզական Նախաձեռնութիւն մը՝ «Կիներ, խաղաղութիւն եւ Ապահովութիւն» թեմայով, ուր կ'արծարծուին պատերազմներու եւ բախումներու պատճառով յառաջ եկած սեռային խնդիրները:

«ՀԲԸՄ-ի Լիբանանի հետ միացեալ ձեռնարկը, Ցեղասպանութեան հարցին վրայ պիտի աւելցնէ Gender Lens եւ հետաքրքրութիւն այդ պատճառներուն ու հետեւանքներուն վերաբերեալ:

Առաջին Բաժին: Կիներ՝ Հիմնական շոհեր՝ 1915-էն ի վեր: Այս բաժինը վարեց Փրոֆ. Շըլլի Մալլաթ, Միջազգային Զրեական Իրաւաբանութեան եւ Իրաւունքի Փաստաբան, Նախագահական Փրոֆ. Եուֆա Համալսարանի:

Առաջին Դասախօսը՝ Դոկտ. Տարինա Սալիպա Ապի Շոհիտ, Մարդկային Գիտութիւններու Միջազգային Կեդրոնի (CISH-UNESCO) տնօրէն՝ խօսեցաւ Կիներու մասին՝ որպէս խաղաղութեան եւ պատերազմի գործակալներ:

«Կիները պատերազմին գոհերն են, սակայն միեւնոյն ժամանակ գործակալներ ու մասնակիցներ անոր մէջ: Ընդհանրապէս անոնք շատ գործունէայ են քաղաքացիական հասարակութեան եւ խաղաղութեան շարժումներուն մէջ: Սակայն, անոնք կ'անտեսուին երբ խաղաղութիւն տիրէ» ըսաւ Դոկտ. Ապի Շոհիտ:

AGBU

ON THE OCCASION OF THE

"INTERNATIONAL DAY OF COMMEMORATION AND DIGNITY OF THE VICTIMS OF THE CRIME OF GENOCIDE AND OF THE PREVENTION OF THIS CRIME"

THE ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

IN PARTNERSHIP WITH THE ISSAM FARES INSTITUTE FOR PUBLIC POLICY AND INTERNATIONAL AFFAIRS - AUB

INVITES YOU TO A CONFERENCE

GENOCIDE IN THE MIDDLE EAST VIEWED THROUGH A GENDER LENS

WEDNESDAY, DECEMBER 9, 2020
5:00 PM - 8:00 PM
10 AM EST
ONLINE

Ան պնդեց որ կիները հիմնական թիրախները կ'ըլլան բախումներու ընթացքին, որովհետեւ անոնք կը նկատուին մշակոյթը կրողները ու թշնամիին վերադարձողները:

Երկրորդ Դասախօսը՝ Դոկտ. Գարօ Մանն, «Կիներ Պատերազմին Մէջ» միութեան տնօրէնը, խօսեցաւ սեռային հիմքերու վրայ հիմնուած ցեղասպանութիւններու քատրին մէջ եղած բռնութիւններուն մասին: «Բոլոր Ցեղասպանութիւնները եղած են ըստ սեռի» հաստատեց Դոկտ. Մանն, անդրադառնալով կիներու եւ երեխաներու ցեղասպանութեանց պարագային կանխամտածուած ու դիտմամբ եղած թիրախաւորումներուն: Պատերազմի ընթացքին եղած բռնաբարութիւնները ցեղասպանութեան յանցանք չեն նկատուիր, այլ՝ մարդկութեան հանդէպ յանձանք: Դոկտ. Մանն շեշտեց թէ ինչպէս այս տեսակի մարտավարութիւն կը գործածուի արմատախիլ ընելու ներկան ու ապագան, նամանաւոր նահապետական հասարակութեան մէջ:

Երրորդ Բանախօսը՝ Տիկ. Մայա Շըզգիւհի, խաղաղութեան կառուցման փորձագետ, արծարծեց Կանանց դերը՝ խաղաղութեան արդիւնաւետ գործին ընդմէջէն: Ան շեշտեց այն իրողութիւնը թէ խաղաղութիւնը անպայման պատերազմի չգոյութիւնը չի նշանակեր, այլ նաեւ կ'ենթադրէ արդարութեան ներկայութիւնը, սեփական յարգանք

դէպի մարդկային իրաւունքները: Կիները կարեւոր դեր ունին խաղաղութեան մշակոյթը սփռելու՝ կեդրոնականաւորելով երեք բաղադրիչներու վրայ.- Անձնական խաղաղութեան, ընտանեկան խաղաղութեան եւ ազգային, շրջանային ու միջազգային խաղաղութեան վրայ:

Երկրորդ Բաժին: Կիները՝ Ցեղասպանութեան պայքարին մէջ առաջնագիծի վրայ: Պատմութիւններ Այս բաժինը վարեց շրջանային վերլուծող եւ հետազոտող Պրն. Եղիա Թաշճեանը:

Առաջին Դասախօսը: Ապետ Շամտին, «Նատիա» Նախաձեռնութեան վարիչ-տնօրէն, խօսեցաւ ցեղասպանութեան ընթացքին Եազիտի կիներուն մասին: Պրն. Շամտին լուսարձակեց այն իրողութիւնը որ «Իսլամական Պետութիւնը» օգտագործեց իսլամական յօդուածը՝ Եազիտներուն դէմ իր յարձակումները արդարացնելու նպատակով, քանի որ անոնք «Գիրք»ի ժողովուրդ չեն նկատուիր: Պրն. Շամտին շարունակեց ըսելով թէ Եազիտի կիներ առեւանգուած, գերերուած ու բռնաբարուած են, եզրակացնելով որ սեռական բռնաբարութեան հարցը ցարդ պատշաճ ձեւով չէ քննարկուած:

Երկրորդ Դասախօսը՝ Տիկ. Պուշրա Ալի, Կանանց «Ժին» Հիմնարկին տնօրէնուհին, արծարծեց քիւրտ կիներուն դերը որպէս պատասխան եղածներուն:

Հայոց Ցեղասպանության Հարցով Ռ.Թ. Էրդողանի Քաղաքականությունը (2014-9)

ՄԵԼԻՆԷ ԱՆՈՒՄԵԱՆ

Շար. Նախորդ թիվին

2016 Յուլիսի 15ին Թուրքիայում կատարված յեղաշրջման փորձից յետոյ թուրքական իշխանություններն էլ ավելի սահմանափակեցին խօսքի ազատությունը եւ մարդու հիմնարար իրաւունքներն: Յայտարարուած արտակարգ դրութեան հետեւանքներից մէկը եղաւ այն, որ եթէ մինչ այդ հնարաւոր էր դարձել հայկական թեմատիկայի վրայ դրուած արգելքը, տարբեր վերացնել, ապա 2016 Յուլիսից ազգային եւ կրօնական փոքրամասնութիւնները, մասնաւորապէս պոլսահայ համայնքը եւ իսլամացուած ու ծպտեալ հայութիւնը վերստին թաքնուեցին իրենց պատեաններում:

2017. Կեղծ Ցաւակցական Ուղերձները Շարունակում են

2017 Ապրիլին Էրդողանը դարձեալ հանդէս եկաւ Կ. Պոլսոյ հայոց պատրիարքարանին եւ Թուրքիայի հայ համայնքին հասցեագրուած ուղերձով, որի հիմնական շեշտադրումը հայ ժողովրդի մեծ ներդրումն էր Օսմանեան Կայսրութեան մշակութային եւ տնտեսական կեանքում: 2017ի ուղերձում Թուրքիայի նախագահը նաեւ վստահեցնում էր, թէ թուրքական իշխանութիւնները կը շարունակեն «հայկական մշակութային ժառանգութեանը տէր կանգնելու» քաղաքականութիւնը¹⁸:

2018. Ցեղասպանութեան Յիշատակի Միջոցառումները Արգելւում են Ռեջէփ Թայիփ Էրդողանը 2018ի սկզբին Հայոց Ցեղասպանութեան հարցի նկատմամբ հանդէս եկաւ ավելի կոշտ դիրքորոշմամբ: Այդ տարուայ Յունուարի վերջերին ելոյթ ունենալով Թուրքիայի Բուրսա քաղաքում՝ նա խեղաթիւրեց պատմական փաստերը՝ նշելով, թէ իրականում «հայերի տեղահանութեան համար պատճառ դարձած կոտորածների ժամանակ սպանուած թուրքերի թիւը շատ ավելի մեծ է եղել, քանի հայերինը»: Ըստ Էրդողանի յայտարարութեան՝ Թուրքիայի ՉՈՒ գլխաւոր սպայակոյտի արխիւում միայն այդ թեմայի վերաբերեալ շուրջ 1,700,000 փաստաթուղթ կայ, եւ իրենք պատրաստ են հրապարակել դրանք, սակայն հայկական կողմն «անպատասխան է թողնում երկկողմանի կերպով արխիւները բացելու առաջարկները»¹⁹:

Թէեւ Էրդողանը 2018 Ապրիլին Նոյնպէս չմոռացաւ «ցաւակցել» հայերին, սակայն այդ տարի թուրքական իշխանութիւնների որդեգրած ավելի կոշտ դիրքորոշումը դրսեւորուեց նաեւ այն սահմանափակումների եւ արգելքների միջոցով, որ դրուեցին Հայոց Ցեղասպանութեան զոհերի յիշատակին նուիրուած միջոցառումների վրայ: Այդ արարողութիւնները կազմակերպուում էին ամէն տարի՝ 2010 Ապրիլից սկսած: Եթէ առաջին տարիներին այդ միջոցառումները կատարուում էին միայն Ստամբուլում, ապա յետագայում դրանց աշխարհագրութիւնն ընդլայնուեց՝ մինչեւ իսկ ներառելով Արեւմտեան Հայաստանի որոշ շրջաններ, օրինակ՝ Դերսիմը: Այսպիսով՝ 2018 Ապրիլի 24ին թուրքական ոստիկանութիւնն արգելեց Ստամբուլի Սուլթանահմէթ հրապարակում Հայոց Ցեղասպանութեան զոհերի յիշատակին նուիրուած արարողութիւնը: Ոստիկանութիւնը, հաւաքուածների մօտ նկատելով «ցեղասպանութիւն» գրութեամբ պատտառներ, ձերբակալեց 3 հոգու, որոնք որոշ ժամանակ անց ազատ արձակուեցին²⁰:

2019. Ներկայացուցիչների Տան եւ Ծերակոյտի Հայոց Ցեղասպանութեան Բանաձեւերին Էրդողանի եւ Անկարայի Արձագանգները

2019ը կարելի է շրջադարձային համարել Հայոց Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման եւ դատապարտման առումով: Տարուայ վերջերին ԱՄՆի նախ՝ Ներկայացուցիչների Տունը, ապա՝ Ծերակոյտն ընդունեցին Հայոց Ցեղասպանութիւնը ճանաչող եւ դատապարտող բանաձեւեր:

Նշենք նախ, որ 2019ին թուրքական իշխանութիւնները եւ նախագահ Էրդողանը Հայոց Ցեղասպանութեան ուղղութեամբ շարունակեցին ժխտողական քաղաքականութիւն դրսեւորել: Աւելին՝ այդ տարի Էրդողանը հանդէս եկաւ ոչ թէ ուղերձով, այլ ընդամենը նամակով, որն ուղղուած էր Կ.Պոլսոյ հայոց պատրիարքի ընդհանուր փոխանորդ Արամ Եպս. Աթէշեանին: Նամակում Մեծ Եղեռնի տարիներին կոտորուած մէկուկէս միլիոն հայերին որակում էր «Առաջին Համաշխարհային Պատերազմի զոհեր»՝ ընդգծելով, թէ յարգանքի տուրք է մատուցում «Առաջին Աշխարհամարտի տարիներին դժուարին պայմաններում զոհուած հայերի յիշատակին»²¹: Նոյն օրերին Էրդողանը մասնակցեց օսմանեան արխիւներին նուիրուած մի գիտաժողովի, որտեղ վերստին հանդէս եկաւ Հայոց Ցեղասպանութեան փաստն ուրացող յայտարարութեամբ²² եւ մինչեւ իսկ նշեց, թէ տեղահանութիւնը, ինչպէս Մեծ Եղեռնը «ամենաողջամիտ» որոշումն էր եղել:

Թեմային Էրդողանն անդրադարձաւ նաեւ Ապրիլի վերջերին՝ ելոյթ ունենալով իր կուսակիցների առջեւ: Արդարութիւն եւ Չարագում Կուսակցութեան ժողովի ընթացքում Թուրքիայի նախագահը, ի պատասխան Մակրոնի ընդունած որոշման, որով Ապրիլի 24ը Հայոց Ցեղասպանութեան յիշատակի ազգային օր էր համարուելու, յայտարարեց, թէ «հայերի տեղահանութիւնը ոչ ցեղասպանութիւն է եղել, ոչ էլ՝ մեծ ողբերգութիւն»²³:

2019ին ԱՄՆի Ներկայացուցիչների Տան եւ Ծերակոյտի կողմից Հայոց Ցեղասպանութիւնը ճանաչող ու դատապարտող բանաձեւերը, անշուշտ, յարուցեցին Թուրքիայի քաղաքական շրջանակների եւ անշուշտ նախագահի վրդովմունքը: Դեռ նախքան Ծերակոյտի կողմից բանաձեւի ընդունումը՝ 2019 Նոյեմբերի կեսերին ԱՄՆի նախագահ Դոնալդ Թրամփի հետ հանդիպման՝ Էրդողանը յայտարարեց, թէ բանաձեւը ստուեր է գցում թուրք-ամերիկեան յարաբերութիւնների վրայ եւ վիրաւորում թուրք ժողովրդին²⁴:

Էրդողանի վրդովմունքը սաստկացաւ յատկապէս Ծերակոյտի ընդունած բանաձեւից յետոյ: Նա մասնաւորապէս սպառնաց ԱՄՆին, թէ Թուրքիայի խորհրդարանն էլ կարող է Ամերիկայի գաղութացման ընթացքում հնդկացիների ցեղասպանութեան բանաձեւ ընդունել: Էրդողանը չբաւարարուեց դրանով այլեւ սպառնաց փակել Ինջիրիքի ռազմաֆաբրիկը²⁵:

2019ի վերջերին Էրդողանը ուրացման քաղաքականութիւնը շարունակեց նաեւ թուրքական արխիւների բաց եւ բոլորին, այդ թւում՝ հայերին հասանելի լինելու մասին կեղծ յայտարարութիւններով²⁶:

ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

Այսպիսով՝ Թուրքիայի նախագահ Ռեջէփ Թայիփ Էրդողանը, յատկապէս իր վարչապետութեան վերջին տարին եւ նախագահութեան շրջանում Հայոց Ցեղասպանութեան հարցի ուղղութեամբ շարունակել է թուրքական իշխանութիւնների ուրացման աւանդական քաղաքականութիւնը՝ երբեմն որոշ խմբագրումներ անելով: Թէեւ կոշտ ժխտումը Էրդողանի իշխանութեան մի շրջանում փոխակերպուեց ավելի մեղմ ու քօղարկուած հերքման, այնուամենայնիւ բովանդակային առումով շարունակեց Նոյնը մնալ:

Այնուամենայնիւ, հարկ է նշել, որ Էրդողանը պատմութեան մէջ կը յիշատակուի որպէս Թուրքիայի առաջին վարչապետ եւ նախագահ, ով համաձայնուել է այս թեմայով «ցաւակցական ուղերձ» յղել հայերին: Բացի այդ՝ ընդգծենք, որ հենց Էրդողանի իշխանութեան տարիներին են կոտորուել Հայոց Ցեղասպանութեան եւ Հայկական Հարցին առնչուող որոշ տաբուներ: Վերջին տասնամեակներին Թուրքիայում այդ թեմայով մինչեւ իսկ տպագրուել են պատմական փաստերը չխեղաթիւրող գրքեր: Այսինքն՝ Էրդողանի իշխանութեան օրօք թուրք հասարակութիւնն աննախադէպ շատ է քննարկել Մեծ Եղեռնի թեման: Ու թէեւ 2016 Յուլիսի ռազմական յեղաշրջման փորձից յետոյ այդ աշխուժութիւնը նուազել է, իսկ ազատ խօսքի հանդէպ հետապնդումներն՝ ավելացել, սակայն Հայոց Ցեղասպանութեան թեման ոչ միայն այլեւս տաբու չէ Թուրքիայում, այլեւ, չնայած թուրքական իշխանութիւնների վարած քաղաքականութեանը՝ այդ երկրում արդէն շատ ավելի մեծ թուով մարդիկ են հնարաւորութիւն ստանում տեղեկանալ պատմութեան իրական փաստերի մասին:

Ելնելով պաշտօնական Թուրքիայի ուրացման աւանդական քաղաքականութեան տրամաբանութիւնից եւ վերջին տարիներին տարածաշրջանում աշխարհաքաղաքական իրադրութիւնից, ինչպէս նաեւ՝ թուրք հասարակութեան տրամադրութիւններից եւ թուրքական քաղաքական ուժերի մեծամասնութեան դիրքորոշումից՝ կարելի է եզրակացնել, որ Անկարան առաջիկայ տարիներին եւս կը պահպանի Հայոց Ցեղասպանութեան հարցի ուղղութեամբ իր ժխտողական վերաբերմունքը:

ԾԱՆՕԹԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Endnotes)

1 Serdar Korucu, “11 Cumhurbaşkanı’nın ‘Ermeni Soykırımı’yla Sınavi,” <http://www.agos.com.tr/tr/yazi/7746/11-cumhurbaskaninin-ermeni-soykirimi-yla-sinavi> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):

2 Aslı Aydintasbas, “Sizin Acınızı Reddetmiyorum Gelin Konuşalım,” <https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/asli-aydintasbas/sizin-acinizi-reddetmiyorum-gelin-konusalim-1563905> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):

3 <https://www.haberler.com/erdogan-dan-buyukcilere-uyari-5547930-haberi/> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):

Հայոց Տեղասպանության Հարցով Ռ.Թ. Էրդողանի Քաղաքականությունը (2014-9)

Սկիզբը էջ 06

4 <https://www.dw.com/tr/erdo%C4%9Fandan-24-nisan-mesaj%C4%B1/a-17587530> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
5 <http://akunq.net/am/?p=38800> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
6 <https://www.tert.am/am/news/2014/05/06/ihd-genocide/1078479> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
7 <https://www.sondakika.com/haber/haber-disisleri-bakani-davutoglu-aciklamasi-2-6074904/> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
8 <https://www.internethaber.com/mhpli-halacoglu-dersimin-neden-bombalandigini-anlat-ti-739247h.htm?interstitial=true> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
9 <https://www.borsagundem.com/haber/hdpden-sok-ermeni-teklifi/203379> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
10 Նոյն:
11 <https://www.cnnturk.com/haber/turkiye/canak-kale-ajandasinda-ermeni-soykirimi-aniti> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
12 <https://www.haberler.com/soykirim-aniti-fotografi-tbmm-gundeminde-6926406-haber/> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
13 <http://www.haber7.com/siyaset/haber/1341074-erdogan-artik-bana-sormayacaksiniz> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
14 <http://bianet.org/bianet/toplum/164065-erdogan-in-taziye-mesaji-2014-te-tehcir-2015-te-savas-sartlari> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
15 <http://www.bursadabugun.com/haber/erdogandan-atesyan-a-1915-mesaji-683761.html> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
16 Hasan Cemal, Asil sen delikanli ol delikanli, biraz dürüst ol dürüst! <https://t24.com.tr/yazarlar/hasan-cemal/asil-sen-delikanli-ol-delikanli-bi->

razcik-durust-ol-durust,14738 (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
17 <https://yenisoluk.com/erdogandan-bir-almanya-aciklamasi-daha-bu-yanlis-adimdan-donmeyercek-olursa> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
18 <https://www.gunes.com/gundem/erdogandan-ermenilere-mesaj-tahammulumuz-yoktur-782753> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
19 <https://www.aa.com.tr/tr/gunun-basliklari/cumhurbaskani-erdogan-milli-mucadelede-karsimiza-cikani-ezer-geceriz/1037669> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
20 <https://www.evrensel.net/haber/350822/ermeni-soykiriminda-yasamini-yitirenler-istanbulda-anildi> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
21 <https://www.trthaber.com/haber/gundem/cumhurbaskani-erdogandan-ermeni-patrik-vekili-atesyana-mektup-413018.html> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
22 <https://www.independentturkish.com/node/24846/haber/erdo%C4%9Fan-biz-ar%C5%9Fivleri-sonunkadar-a%C3%A7t%C4%B1k-ey-ermeniler-varsa-sizde-a%C3%A7t%C4%B1n> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
23 <https://www.yeniakit.com.tr/haber/ak-parti-28-istisare-ve-degerlendirme-toplantisi-727639.html> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
24 https://www.yeniasya.com.tr/gundem/ortak-basin-aciklamasi-cumhurbaskani-erdogan-in-konusmasindan-satir-baslari_506831 (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
25 <https://tr.sputniknews.com/karikatur/201912161040850508-erdogandan-abddek-ermeni-soykirimi-kararina-tepkil/> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):
26 <https://www.memleket.com.tr/cumhurbaskani-erdogan-malezyada-gazetecilerin-sorularini-yanitladi-1-1961873h.htm> (վերջին դիտում՝ 10 Փետրուար 2020):

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Երանի՛ թե..

Երանի՛ թե... քարայծ լինեմ,
Քարայծ լինեմ կամակոր.
Վեր բարձրանամ ու վար իջնեմ
Անդունդ ու ծերպ, սար ու ձոր:

Լինեմ վայրի մի յովատակ,
Սուրամ, թռչեմ հողմի պես,
Ուր, որ ուզեմ տամ ոտքի տակ
Մեր դաշտերում շամբ ու սեգ:

Երանի՛ թե արծիւ լինեմ,
Սաւառնեմ լուրթ երկնքում.
Վերից նետուեմ բոյսս վսեմ
Գլխապտոյտ բարձունքում:

Ա՛խ, Երանի գազէ դառնամ
Կամ թե՛ այծեամ, եղջերու.
Պահ կենամ ես սեգ, կուսական
Ատառապատ լանջերում:

Ա՛խ, Երանի իշխան դառնամ,
Լող տամ, խայտամ ծփանքում.
Ամեն հայի սրտում, մտքում
Սևանի՛ հետ Նոյնանամ...

Երանի՛ թե ուռի դառնամ,
Մի ուռենի՛ արտասուող.
Սաղարթներով լամ, համբոյր տամ
Ձեզ, հայրենի ջուր ու հող:

ԺՈՐԱ ՀԱՄԱՐՉԵԱՆ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

12 2020
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Կրկ	Երկ	Յրե	Յրե	Յրե	Յրե	Յրե
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐԵԱՆ
(1880 – 1972)
«Պայծառ ծաղիկներ»

Պատմության Մեջ Այսօր

Սկիզբը էջ 02

19 Փետրուար 1919-ին երբ քաղաքական պատրիարք Զաւէն Սրբազան Պոլիս կը հասնի չկրցաւ յարմարագոյն թեկնածու մը գտնել Քաղաքական Ժողովին՝ քան Տոքթ. Դաւթեանը...: Նոր վարչութիւնն էր որ կազմակերպեց իսլամատարութիւնը, որ աստիճանաբար պիտի վերածուէր ինքնուրոյն եւ չափազանց կարեւոր օրկանի մը: Որոշ թիրիմացութիւններ ստիպեցին սակայն այդ Քաղաքական Ժողովը, որ 1919-ի յունիսին իր հրաժարականը ներկայացներ: Նորընտիր վարչութեան մէջ սակայն նմանապէս Տոքթ. Դաւթեանը եղաւ գլխաւոր դերակատարը, ըլլալով Բ. ատենապետ եւ արտաքին յարաբերութիւններու պատասխանատու...: Տոքթ. Դաւթեանի նախաձեռնութեան կը պատկանի այդ օրերու «Տեղեկատու Դիւան»ի կազմակերպութիւնը, որ վարչութեան լուծումէն վերջն անգամ երկար ժամանակ իր հսկողութեան տակ պահեց այդ Դիւանը: Իր հանրային գործունէութեան վերջին փուլը եղած է իր մասնակցութիւնը Ազգ. իսլամատարութեան:

Տոքթ. Դաւթեան իր կեանքի վերջին տարիներուն, յոգնած՝ Ազգային մթնոլորտը թունաւորող թիրիմացութիւններէն, սփոսանք փնտռեց այլապէս իր սրտին մօտիկ գործի մը մէջ: Պոլսոյ մէջ Տիարք Արամ եւ Սարգիս Գարակէօզեաններու հիմնած որբանոցի (Հաւուրտ Գարակէօզեան ԶՕՄԻ) տնօրէնութիւնը կը ստանձնէ, որ 5 Նոյեմբեր 1921-ին կը բացուի Գուգլուկուզ, ուր կը փոխադրուի Տոքթ. Դաւթեան ընտանեօք: 1922-ի աշնան Քէմալական արշաւանքին Պոլսոյ վրայ՝ Տիար Միհրան Գարակէօզեանի հաւանութեամբ, Տոքթ. Դաւթեան ԶՕՄը յարմարագոյն տեղ մը փոխադրելու համար Ռումանիա կ'անցնի յարմարագոյն շէնք մը գտնելու նպատակով իր որդուները ապարդիւն կ'անցնին սակայն: 1923-ին երկկամուկի անողոք հիւանդութիւն մը կը ստիպէ Տոքթ.-ը անցնիլ Վիեննա, ապա Փարիզ եւ վերջապէս 1924-ի գարնան Գլաւառ կ'անցնի, ուր այդ տարին Ապրիլի վերջերը կը փակէ իր աչքերը եւ 30-ին իր մարմինը կ'ամփոփուի Փէռ Լաշէզ: Իր մահէն քիչ ետք, 1924 Յուլիսին Տիար Միհրան Գարակէօզեան կը գնէ Ֆրանսա, Կոստինիէի շաթօն ուր կը վերաբացուի 1924 Հոկտեմբերին Գարակէօզեան ԶՕՄը:

Այժմեական Հարցերու Բազմաձայն Զննարկումներ

«ԶԱՐԹՆԵՐ»-եան Հանդիպում - 5 -

ԶԱՐԹՆԵՐ
Օրաթերթ

**Արցախի Հիմնահարցը.
Ցետապատերազմեան Միջնարարի Անելիքներ**

Ելոյթ Կ'ունենան՝
Մերթ ԳԱՍՊԱՐ ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ
Դոկտ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԱԳԵՍԵԱՆ

Տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ 18 Դեկտեմբեր 2020-ի երեկոյեան
ժամը 7:30-ին, Թեքեան Կեդրոնին մէջ, Ժըմմէյզի, Պէյրուզ

Նկատի առնուած են բոլորնաժաիրի վերաբերող բոլոր միջոցառումները
Մուտքը՝ դիմակով

ՀՐԱԲԵՐ

ՌԱԿ-ի Լուրեր

Համատեղ Զրոյց-Հանդիպում

Լիբանանահայ Կեանք

Ռ՞վ Դաւաճանեց, Ռ՞վ Թերութիւններ Ունեցաւ...

Սկիզբը Էջ 04

Այսպիսով՝ Հայաստանը չունեցաւ զինուորական, տնտեսական պատրաստակամութիւն, դիւանագիտական թերութիւններ, որոնք հանգեցրին հայրենիքի կորստին: Գալով պատերազմի դասերին, բանախօսը նշեց՝ առաջին հերթին պետք է մտածել ժամանակակից զենքերի ձեռք բերման մասին, գիտութեան զարգացման, արհեստական բանականութեան մասին:

«Մենք պատերազմի ժամանակ չունէինք անօդայն թռչող սարքեր, որոնցով այս անգամ հակառակորդը առաւելութեան հասաւ: Նրանք ունէին ամենաարդիական միջոցները, իսկ մենք՝ ոչ, դրա համար չկարողացանք առաւելութեան հասնել: Սա, անշուշտ, թուրքական աջակցութեամբ տեղի ունեցաւ: Հայկական բանակի սպան, զինուորը շատ անելի խիզախ է, քաջ է, խելացի է: Այս խոչընդոտը կտրտելու համար ագրպէյճանցիները կարողացել են մտնել մեր թիկունք ու անօդայններով չեզոքացնել մեր ուժերը: Դա եւս առաւելութիւն է տուել

ագրպէյճանցիներին, որը որոշեց պատերազմի ելքը», - մանրամասնեց Զօր. Աբրահամեանը:

Նա նաեւ ցաւով նշեց, որ հայկական կողմում շատ են եղել դաւաճանութիւնը, դաւադրութիւնները, որոնք իրենց բացասական ազդեցութիւնն են թողել պատերազմի ելքի վրայ: Բանախօսի կարծիքով՝ պետք է քննութիւն տարուի այս ուղղութեամբ, անգամ եթէ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը հեռանայ, իր փոխարէն գայ, օրինակ, Վազգէն Մանուկեանը, այս քննութիւնը պետք է լինեն: «Ռ՞վ դաւաճանեց, ռ՞վ թերութիւններ ունեցաւ: Բոլորը պետք է պատասխանատուութեան ենթարկուեն՝ սպայից մինչեւ գնդերաւ, վարչապետ»:

Նրա կարծիքով, այսօր մենք՝ հայ ժողովուրդը, ցաւոտ հանգրուանի ենք հասել, յուսալքուած ենք, բայց սա դեռ ավարտը չէ: «Սա պետք է ապտակ լինի առաջ գնալու ու ճիշտ ձեւով մտածելու, աշխատելու:

ՔՐԻՍԹԻՆԱ ԱՂԱՆՐԵԱՆ

Դաւանելով ռամկավար եւ ազատական սկզբունքներ, կը հաւատանք բազմակարծութեան եւ ազատ խօսքի իրաւունքի: Հետեւաբար՝ թերթիս մէջ հրատարակուած գրութիւնները անպայման չեն արտայայտեր խմբագրութեանս տեսակետը: Կամքէ անկախ սպրդած վրիպակներու պարագային, կ'ապաւինինք յօդուածագիրներուն եւ մեր ընթերցողներուն ներողամտութեան:

ՀԲԸՄ-ը Համաժողով մը կը Կազմակերպէ...

Սկիզբը Էջ 05

Տիկ. Ալի շէշտեց որ Զիւրտերուն դէմ եղած Ցեղասպանութիւնը, ոչ միայն ֆիզիքական ցեղասպանութիւն է այլ՝ հասարակական ու քաղաքական: «Ցեղասպանութիւնը քանակով չէ որ միայն սահմանափակուած է, այլ՝ որակով» ըսաւ Տիկ. Ալի, նշելով քրտական հասարակութեան մէջ քանի մը քիւրտ կանանց սպանութիւնը: Ան հաստատեց թէ կանխամտածուած փորձ մը եղած է Զիւրտերը «Թրքացնելու», իրենց կրօնքն ու ինքնութիւնը փոխելով: Երրորդ Դասախօսը՝ Դոկտ. Սամահ Սալէհ, Ալ Նաժահի Համալսարանի օգնական դասախօս, խօսեցաւ «Նագպա»-յէն ետք համայնքներու հզօրացման աշխատանքին մէջ Պաղիստինցի կիներու դերին մասին: Ան նշեց թէ ինչպէս անոնք մեծ դեր ունեցած են դիմակալելու եւ կռուելով՝ իրենց Պաղեստին վերադառնալուն համար, կիներ մասնակցած են ճամբաները փակելու եւ բողոքի ցոյցներուն, ստեղծելով միութիւններ եւ կազմակերպութիւններ ու մաս կազմելով գաղտնի սպասարկութիւններու:

Զորրորդ Դասախօսը՝ Պրն. Միշէլ Մալլօ, Ատրիներու Միութեան Կուսակցութեան գլխաւոր քարտուղարը, խօսեցաւ Ատրի կիներուն եւ Ցեղասպանութեան մասին: Ան քննարկեց իրենց մէջ յառաջացած մտածելակերպի փոփոխութեան

մասին բնագոյնի յարատեւումէն դէպի դեկավարութեան մաղձը: Աւելին, «Դրական Վրեժ» մը ծագած է ընդհանրապէս Ատրիներուն մէջ, զոր կը թարգմանէ իրենց ինքնութեան պահպանումը եւ հասարակութեան մէջ աչքառու դեր ստանձնելու զգացումը:

Վերջին դասախօսը՝ Դոկտ. Ռոյ Զնօք, Lepsius Haus Potsdam-ի տնօրէն, 1900-ական թուականներուն, Միջին Արեւելքի մէջ սեռի եւ մարդասիրութեան միջք եղած փոխարաբերութիւնը արծարծեց, ներկայացնելով զօրաւոր կիներու պարագաները: Դոկտ. Զնօք շէշտը դրաւ գերիշխող հերքման կարեւորութեան ուր կ'ըսուի թէ կիները քաղաքական գործիչներ չեն այլ հոգատարներ:

Այս ներկայացումը լուսարձակեց մարդասիրական ծիրէն ներս փայլող կիներու՝ ինչպէս ժողգէֆին Թերեզ Զիւրքերի ու Աննա Հարնաքի գործունեութեանց վրայ, որոնք Անատոլի եւ Ներկայ Ատրպէյճանի մէջ ծառայած են եւ իրենց յիշատակներն ու նկատողութիւնները: Lepsius Haus Potsdam կը պարբերէ օտար եւ Հայ կիներու պատմութիւնները եւ յուշերը Հայկական Ցեղասպանութեան եւ անոր հետեւանքներուն մասին:

Զննարկումներէն ետք, հարցապատասխանի համար քանի մը վայրկեան տրամադրուեցաւ մասնակիցներուն, դասախօսներուն եւ հանդիսատեսներուն: